

VIRGINIA WOOLF • **Yıllar**

The Years

İletişim Yayınları 982 • Çağdaş Dünya Edebiyatı 192

ISBN-13: 978-975-05-0217-0

© 2004 İletişim Yayıncılık A. Ş.

1-4. BASKI 2004-2014, İstanbul

5. BASKI 2016, İstanbul

EDITÖR Bahar Siber

DIZİ KAPAK TASARIMI Ümit Kıvanç

KAPAK Suat Aysu

UYGULAMA Hasan Deniz

DÜZELTİ Nükhet Amanoel

BASKI Sena Ofset · SERTİFİKA NO. 12064

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi B Blok 6. Kat No. 4NB 7-9-11

Topkapı 34010 İstanbul Tel: 212.613 38 46

CILT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 11935

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 10721

Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

VIRGINIA WOOLF

Yıllar

The Years

ÇEVİREN *Oya Dalgıç*

i l e t i ŝ i m

VIRGINIA WOOLF 25 Ocak 1882'de Londra'da doğdu. Roman türüne yaptığı özgün katkılarıyla edebiyat tarihine adını yazdırdı. Aynı zamanda döneminin en önemli eleştirmenlerinden biri olarak kabul edilir. 1925'te yayımlanan *Mrs. Dalloway* ünlü yazarın adıyla birlikte anlacak "bilinç akışı" tekniğinin en başarılı örneğidir. Virginia Woolf, 28 Mart 1941'de içine düştüğü ruhsal bir bunalım sonrasında evlerinin yakınlarındaki bir nehre atlayarak intihar etti. İletişim Yayınları yazarın 20. yüzyılın en iyi romanları arasında yer alan *Mrs. Dalloway* (Hogarth Press, Londra, 1925; İletişim, 1999), *Deniz Feneri* (Hogarth Press, Londra, 1927; İletişim, 2000), *Orlando* (Hogarth Press, Londra, 1928; İletişim, 2000), *Jacob'un Odası* (Hogarth Press, Londra, 1922; İletişim, 2001), *Dalgalar* (Hogarth Press, Londra, 1931; İletişim, 2001), *Flush* (Hogarth Press, Londra, 1933; İletişim, 2001), *Kendine Ait Bir Oda* (Hogarth Press, Londra, 1929; İletişim, 2002), *Perde Arası* (Hogarth Press, Londra, 1941; İletişim, 2004), *Yıllar* (Hogarth Press, Londra, 1937; İletişim, 2004), *Gece ve Gündüz* (Duckworth, Londra, 1919; İletişim, 2005), *Dışa Yolculuk* (Hogarth Press, Londra, 1915; İletişim, 2008), *Bir Yazarın Güncesi* (Hogarth Press, Londra, 1953; İletişim, 2008), *Üç Gine* (Duckworth, Londra, 1938; İletişim, 2010) ve *Granit ve Gökkuşakğı* (Hogarth Press, Londra, 1958; İletişim, 2010), adlı kitaplarını "Toplu Eserleri" başlığı altında yayımlıyor.

İçindekiler

1880	7
1891	79
1907	113
1908	129
1910	143
1911	171
1913	191
1914	201
1917	249
1918	269
Bugün	273

Kararsız bir ilkbahardı. Sürekli değişen hava, uçuşan mavi, mor bulutlar sahyordu ülkenin üstüne. Kırlarda çiftçiler tarlalara bakarak kaygılanıyordu; Londra'da başlarını gökyüzüne kaldıran insanlar şemsiyelerini bir açıyor, bir kapatıyordu. Ama nisan ayında böylesine hava beklenmedik şey değildi. Binlerce mağaza tezgâhtarı, Whitley, Army ve Navy mağazalarında, tezgâhın öte yanında duran giysileri farbalalı hanımefendilere düzgün paketlerini verirken bunu belirtiyordu. Batı yakasında alış veriş yapanların, Doęu yakasında iş adamlarının sonu gelmez alayları hiç durmadan ilerleyen kafileler gibi geçit töreni yapıyordu kaldırımlarda –gibi görünüyordu diyelim ki mektup postalamak ya da Piccadilly'de kulüp camına göz atmak falan türünden duraklama nedenleri olanların gözüne. Landoların, tek atlı, çift atlı faytonların ırmağı kesintisiz akıyordu; çünkü mevsim başlıyordu. Daha sakın caddelerde, müzisyenler, Hyde Park'ın, St James Park'ın ağaçlarındaki serçe civıltularınca ya da ardıc kuşlarının aşk dolu ama aralıklarla ansızın patlayan ötüşmelerince yankılanan ya da taklit edilen, kırılğan, çoğunlukla da kederli gayda seslerini dağıtıyordu ortalığa. Alanlardaki güvercinler, ağaçların tepelerinde incecik bir iki sürgünü düşürerek kaynaşıyorlar, hep kesintiye uğ-

rayan ninnilerini bir daha, bir daha mırıldanıyorlardı. Marble Arch'ın, Apsley Evi'nin kapılarını bu öğle sonrasında, etekleri kalçadan kabarık, rengârenk giysili hanımlar, yakalarına karanfil takmış, redingotlu, bastonlu beyler doldurmuştu. İşte geliverdi Prens, o geçerken şapkalar çıkarıldı. Evlerin bulunduğu uzun caddelerin bodrumlarında, başlıklı, önlüklü kızlar çay hazırladı. Dolambaçlı yollardan geçerek bodrumdan yukarı çıkan gümüş demlik masaya yerleştirildi, Bermondsey'in, Hoxton'un yaralarını sarmış olan ellerle bakireler, evde kalmış kızlar özenle ölçtü bir, iki, üç, dört kaşık çayı. Güneş batınca, tavus kuşunun tüylerindeki gözler biçiminde bir milyon küçük gaz lambası, camdan kafeslerini açtı ama yine de geniş karanlık uzantıları kaldı kaldırımlarda. Lambalarla, batan güneşin birbirine karışmış ışığı, Round Göl'le Serpentine'in huzur dolu sularından eşit ölçüde yansıdı. Akşam yemeğini dışarıda yemiş olanlar, faytonların içinde tırıs giderek Köprü'yü geçerken bir an bu çekici görünümüne baktı. Sonunda ay doğdu, cilalı madeni para gibi yüzü, arada bir bulut kümelerince bulanıklaştırılrsa da, dinginlik içinde, yalınlıkla ya da belki tümünden ilgisizlikle parıldadı. Işıldağın ışık demetleri gibi ağır ağır dönerrek günler, haftalar, yıllar birbiri ardından geçti gökyüzünden.

Albay Abel Pargiter, hafif öğle yemeğinden sonra kulübünde oturmuş, konuşuyordu. Deri koltuklardaki dostları kendisine benzeyen, bir zamanlar askerlik yapmış, devlet hizmetinde bulunmuş, artık emekli kişiler oldukları için şimdi Hindistan'daki, Afrika'daki, Mısır'daki, geçmişlerine ilişkin eski şakalarla, öykülerle canlanıyorlar, derken doğal bir geçişle bugüne dönüyorlardı. Söz konusu olan bir atama, olası bir atama sorunuuydu.

Ansızın üçünün içinde en genç ve en şık olanı öne doğru eğildi. Dün öğle yemeğini birlikte yemişlerdi... Burada konuşanın sesi alçaldı. Ötekiler ona yaklaştı; elini şöyle bir sallayarak Albay Abel kahve fincanlarını kaldıran garsonu yolladı. Üç dazlağımsı, kırımı s kafa birkaç dakika daha birbirine yakın kaldı. Sonra Albay Abel iskemlesinde kendini geriye attı. Binbaşı Elkin öyküsüne başladığında hepsinin gözlerine yerle-

şen o garip parlıtı, Albay Pargiter'in yüzünde tümnden solmuştu. Doğunun kamaştırıcı ışığı hâlâ içlerindeymişçesine azıcık kısılmış gibi duran pırl pırl mavi gözlerle; toz hâlâ içlerindeymişçesine kıyıları kırışmış gözlerle önüne bakarak oturdu. Ötekilerin söylediklerine ilgisini yitirmesine yol açan bir düşünce düşmüştü aklına; gerçekten de söylenenlere katılamazdı. Ayağa kalkıp camdan Piccadilly'ye baktı. Purosunu elinde sarkarken otobüslerin, at arabalarının, faytonların, kamyonların tepelerini izledi yukarıdan. Tüm bunların dışına çıktığını söylüyordu sanki davranışı; artık bu taraklarda bezi kalmamıştı. Gözlerini dikmiş dururken kırmızı yakışıklı yüzüne keder yerleşti. Ansızın aklına bir şey geldi. Soracak sorusu vardı; sormak için döndü; ama arkadaşları gitmişti. Küçük topluluk dağılmıştı. Elkin telaşla kapıdan çıkıyordu bile; Brand başka biriyle konuşmak için uzaklaşmıştı. Albay Pargiter'in lafı ağzında kaldı, yine Piccadilly'ye bakan cama döndü. Kalabalık caddedeki herkesin yöneldiği bir amacı vardı sanki. Herkes bir buluşmaya yetişme telaşı içindeydi. Faytonların, kupa arabalarının içindeki hanımlar bile şu ya da bu işe doğru Piccadilly'den tırsla geçiyordu. İnsanlar Londra'ya dönüyordu; bu mevsim için yerleşiyordu. Oysa onun için mevsim olmayacaktı; onun yapacak hiçbir şeyi yoktu. Karısı ölüyordu; ama ölmedi. Bugün daha iyiydi; yarın kötüleşecekti; yeni hemşire geliyordu; böylece sürüp gidiyordu. Eline gazeteyi alıp sayfaları karıştırdı. Cologne Katedrali'nin batı yüzünün resmine baktı. Öteki gazetelerin arasındaki yerine gelişigüzel geri attı. Bugünlerden bir gün –karısının öldüğü zamana üstü kapalı değinme biçimiydi bu onun– Londra'dan ayrılacağını düşündü, taşrada yaşayacaktı. Oysa işte ev vardı; işte çocuklar vardı; hem sonra... yüzü değişti; daha az umutsuz oldu; ama aynı zamanda da azıcık sinsileşti, tedirginleşti.

Gidecek yeri vardı, yine de. Oturmuş dedikodu yapıyorlar, kafasının bir köşesinde bu düşünce saklı kalmıştı. Dönüp de ötekileri gitmiş bulunca, yarasının üzerine sürdüğü merhem buydu. Mira'yı görmeye gidecekti; en azından Mira onu gördüğüne sevinecekti. Böylece de kulüpten çıkınca işleri olan

adamların gittiği doğruya dönmedi; Abercorn Sokağı'nda kendi evinin bulunduğu batıya da dönmedi; bunlar yerine Westminster'e doğru Green Park'ın içinden geçen sert patikalara yöneldi. Çimenler yemyeşildi; yapraklar filizlenmeye başlıyordu; kuşlarınkine benzeyen yeşil küçük pençeler dallardan fırlıyordu; her yerde bir kıvılcım, bir canlanma vardı; hava tertemiz, canlandırıcı kokuyordu. Oysa Albay Pargiter ne çimenleri görüyordu, ne ağaçları. Sıkı sıkı düğmelenmiş paltosunun içinde, dümdüz önüne bakarak uygun adım yürüyordu parkta Albay Pargiter. Ama Westminster'e gelince durdu. İşin bu bölümünden hiç hoşlanmıyordu. Kilisenin devasa gövdesi altında uzanan küçük sokağa, pencerelerinde sarı perdeler, kartpostallar olan pislik içindeki küçük evlerin dizildiği sokağa, pidenin sanki hep zilini çaldığı, çocukların kaldırımlardaki beyaz tebeşir çizgilerinin içine dışına sıçradıkları, çığlıklar attıkları sokağa her yaklaştığında duraklar, sağına soluna bakardı; sonra dosdoğru otuz numaraya yürür, zili çalardı. O kapı eşliğinde dururken görülmek istemezdi. İçeri alınmak için beklemekten hoşlanmazdı. Mrs. Sims'in kendisini içeri almasından hoşlanmazdı. Evde hep bir koku olurdu; arka bahçede ipe asılı kirli çamaşırlar olurdu hep. Ağır adımlarla, suratı asık merdivenleri çıktı, oturma odasına girdi.

İçeride hiç kimse yoktu; çok erken gelmişti. Beğenmezlikle odayı gözden geçirdi. Ortalıkta bir yığın ıvır zıvır vardı. Hasır otuna konmak üzere olan bir yalıçapkınının resmedildiği manzaranın önünde, kumaşla kapatılmış şöminenin başında dimdik dururken kendini bütünüyle aşırı iri, buraya yabancı duydu. Üst kat döşemesinde telaşlı adımlar orada burada sürükleniyordu. Yanında birisi mi vardı? diye sordu kendine kulak kaptarak. Dışarıdaki sokakta çocuklar bağırdı. İğrençti; bayagıydı; sinsiydi. Bugünlerden bir gün, dedi kendi kendine... ama kapı açıldı, metresi Mira içeri girdi.

"Ah Bogy, hayatım," diye çığlık attı. Saçları karma karışık; hafif tombulcaydı; ama kendisinden çok daha gençti, onu gördüğüne de gerçekten sevinmişti, diye düşündü. Küçük köpek kadına doğru atıldı.